

11. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 3 · Kitapçık B · Sevgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. TDE2.2 · “Bir Diyeceğim Var!” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Karagöz'ün "istikbal"i ses benzerliğinden dolayı "istasyon" sandığını belirtir.	3
a)	Güldürünün kelimenin yanlış anlaşılmasından (ses benzerliğine dayalı söz oyunundan) doğduğunu açıklar.	6
b)	Hacivat'ın geleceği kafaya takan, kaygılı; Karagöz'ün anı yaşayan, gamsız bir bakışı olduğunu metne dayanarak yazar.	6

a) Örnek cevap: Karagöz "istikbal" kelimesini ses benzerliği yüzünden "istasyon" sanıyor ve Hacivat'ın tren beklediğini düşünüyor. Güldürü, Hacivat'ın ağdalı kelimesinin Karagöz tarafından yanlış anlaşılmasından doğuyor.

b) Örnek cevap: Hacivat geleceği düşünen, kaygılı biridir ("Yarınımı düşünüyorum."). Karagöz ise anı yaşar, yarını dert etmez ("Yarın gelince ben sana haber veririm.").

Sık hatalar: Güldürünün kaynağını yalnız "Karagöz komik" diye açıklamak; Hacivat'ı neşeli, Karagöz'ü kaygılı sanmak

2. TDE2.2 · “Bir Diyeceğim Var!” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Amacı torunun "neden mektup yazıyorsun" sorusunu cevaplamak ya da torununa mektubun değerini anlatmak olarak belirtir.	3
a)	Babaannenin, mektubun hızdan değil özenden, düşünülmüş sözlerden ve dokunulan kâğıttan değer aldığını savunduğunu yazar.	3
b)	Mektubun hem yazılırken (kelimeleri tartmak) hem ulaşırken (beklemek) sabır gerektirdiğini açıklar.	6
b)	Bu sabrın sözlere değer ve kalıcılık kattığını, telefonun hızıyla karşılık içinde olduğunu belirterek mektubun bütünüyle ilişkilendirir.	3

a) Örnek cevap: Torununun "neden hâlâ mektup yazıyorsun" sorusunu cevaplamak. Babaanne, mektubun düşünülmüş seçilen sözleri ve elle dokunulan kâğıdıyla telefonda daha değerli olduğunu savunuyor.

b) Örnek cevap: Mektup hem yazılırken kelimeleri tartmayı hem de ulaşması için beklemeyi gerektirir. Bu sabır, sözlere değer ve kalıcılık kazandırır; hızlı telefon konuşmasının götürdüğü "sözün tadı" mektupta korunur. Sandıktaki mektupların "bir ömrün sesi" olması da bunu gösterir.

Sık hatalar: Babaannenin teknolojiye tümünden karşı olduğunu sanmak; b maddesinde cümleyi yalnız "mektup geç gelir" diye açıklamak

3. TDE2.3 · “Bir Diyeceğim Var!” temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	I. metinde hitabın kurum adıyla resmî biçimde (“... Müdürlüğüne”), kapanışın kalıp ifade ve imza-tarihle yapıldığını belirtir.	3
a)	II. metinde hitabın samimi (“Sevgili Elif”), kapanışın duygusal bir ifadeyle (“Seni çok seven arkadaşın”) yapıldığını belirtir.	2
b)	I. metnin resmî, nesnel ve kalıp ifadeli dilini iki örnekle gösterir (“arz ederim”, “hususunda”, “kaydımın yapılması” gibi).	5
b)	II. metnin samimi, duygusal ve konuşma diline yakın anlatımını iki örnekle gösterir (“Müjde!”, “aklım başımdan gitti”, “olmaz mı?”, kişileştirme: “boyaların dans etmesi” gibi).	5

a) Örnek cevap: I. metin (dilekçe) kurum adına resmî bir hitapla başlar, “arz ederim” kalıbıyla, tarih ve imzayla biter. II. metin (özel mektup) “Sevgili Elif” diye samimi bir hitapla başlar, “Seni çok seven arkadaşın” diye duygusal bir kapanışla biter.

b) Örnek cevap: Dilekçenin dili resmî ve nesneldir: “hususunda”, “gereğini arz ederim” gibi kalıp ifadeler kullanılır. Mektubun dili samimi ve duygusaldır: “Müjde!”, “aklım başımdan gitti” gibi konuşma diline yakın ifadeler ve “olmaz mı?” gibi bir soru vardır.

Sık hatalar: Yalnız konu farkını yazmak (ikisi de aynı konuda); Örnek göstermeden genel farklar sıralamak

4. TDE2.3 · “Bir Diyeceğim Var!” temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Hacivat’ın Arapça-Farsça kökenli, süslü ve kitabi kelimeler kullandığını iki örnekle gösterir (letafet, nesim-i seher, cehalet gibi).	7
a)	Karagöz’ün sade, gündelik halk dili kullandığını iki örnekle gösterir (“Ha şöyle Türkçe söylesene!”, “Rüzgârla karın doyar mı?”, “getir hemen” gibi).	3
b)	Dil farkının yanlış anlamalara yol açarak güldürü (söz komiği) ürettiğini açıklar.	3
b)	Farkın tiplerin kişiliğini belirginleştirdiğini, toplumdaki farklı kesimleri (okumuş-medreseli kesim / halk) temsil ettiğini ya da Hacivat’ın yapmacık diliyle hafifçe eleştirildiğini açıklar.	7

a) Örnek cevap: Hacivat: “havanın letafetine diyecek yok”, “nesim-i seher” gibi Arapça-Farsça kökenli, süslü sözler kullanır. Karagöz: “Ha şöyle Türkçe söylesene!”, “Rüzgârla karın doyar mı?” gibi sade halk dili kullanır.

b) Örnek cevap: Birincisi, Karagöz’ün “nesim” kelimesini “simit” sanması gibi yanlış anlamalar söz komiğini doğurur ve seyirciyi güldürür. İkincisi, iki tip toplumdaki iki kesimi temsil eder: Hacivat okumuş, kitabi dil kullanan kesimi; Karagöz sade halkı. Böylece Hacivat’ın yapmacık dili hafifçe eleştirilir.

Sık hatalar: Örnekleri karıştırıp “cehalet” gibi Hacivat’ın sözlerini Karagöz’e vermek; İşlev olarak yalnız “güldürmek” yazıp ikinci işlevi atlamak

5. TDE2.4 · “Bir Diyeceğim Var!” temasında ele alınan metinlerden hareketle okuma sürecini değerlendirebilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Ömer'in amacına ulaşamadığını, güldürünün nasıl oluştuğunu bulamayıp oyunu sıkıcı bulduğunu belirtir.	3
b)	Hacivat'ın anlamadığı kelimeleri atlamasının, güldürünün kaynağı olan yanlış anlamaları (söz oyunlarını) görmesini engellediğini açıklar.	7
b)	Metni yalnız sessiz okumasının, konuşmaya dayalı bir oyun metninin ses, tonlama ve canlandırmayla oluşan etkisini kaçırmasına yol açtığını açıklar.	3
c)	Amaca uygun iki adım önerir (bilinmeyen kelimelere sözlükten ya da açıklamalardan bakmak; Karagöz'ün bu kelimeleri nasıl anladığını karşılaştırmak; diyalogları sesli ya da rol paylaşarak okumak gibi).	7

a) Örnek cevap: Ulaşamamıştır. Amacı güldürünün nasıl oluştuğunu bulmaktı; ama oyunda komik bir şey bulamadığını, sıkıldığını yazmış.

b) Örnek cevap: Birincisi, Hacivat'ın anlamadığı kelimelerini atlamış; oysa güldürü çoğunlukla Karagöz'ün bu kelimeleri yanlış anlamasından doğar. İkincisi, metni yalnız sessiz okumuş; oyun metni seslendirilmek için yazıldığından tonlama ve canlandırma olmadan etkisi azalır.

c) Örnek cevap: Önce Hacivat'ın bilmediği kelimelerin anlamına sözlükten bakıp Karagöz'ün onları nasıl anladığını karşılaştırmalı. Sonra diyalogları bir arkadaşıyla rol paylaşarak sesli okumalı.

Sık hatalar: Ömer'in oyunu sıkıcı bulmasını okuma sürecinden bağımsız bir zevk meselesi saymak; Plan önerisinde amaca uymayan adımlar (hızlı okumak) yazmak

6. TDE4.3 · Günlük hayatta karşılaşılan durumlara ilişkin duygu ve düşüncelerini etkili kullanacağı yazısı için kural uygulayabilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Üç kural ihlali belirtir (konu satırının boş olması; uygun hitabın olmaması; büyük harflerle bağırır gibi yazılması; kaba / argo ifade; ad-soyad ve iletişim bilgisi içeren imzanın olmaması; sipariş/gönderi numarası gibi gerekli bilginin verilmemesi).	5
b)	İçerik: Sorunu (kargonun gecikmesi) ve gerekli bilgileri (gönderi numarası, tarih) açıkça bildirir; isteğini belirtir.	2
b)	Düzen: Konu satırı, hitap, kısa ve sıralı bir metin, kapanış ve imza bölümlerini kullanır.	4
b)	Dil kullanımı: Saygılı, açık bir dil kullanır; yazım ve noktalama kurallarına uyar.	4

a) Örnek cevap: Konu satırı boş bırakılmış; selamlama/hitap yok; metin büyük harflerle ve kaba bir dille yazılmış; imza ve gönderi numarası yok.

b) Örnek cevap: Konu: 4815 numaralı gönderinin gecikmesi
Sayın Yetkili,
3 Ekim tarihinde kargoya verilen 4815 numaralı gönderi, bildirilen teslim tarihi geçtiği hâlde hâlâ elime ulaşmadı. Gönderimin nerede olduğu ve ne zaman teslim edileceği konusunda bilgi vermenizi rica ederim.
İlginiz için teşekkür ederim.
Elif Yılmaz
Tel: 0 (5xx) xxx xx xx

Sık hatalar: Konu satırına bütün sorunu uzun bir cümleyle yazmak; Yeniden yazarken öfkeli dili yumuşatmadan korumak; İmzayı unutmak